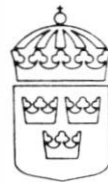

Motion till riksdagen

1988/89:Kr503

av Bengt Silfverstrand och Birthe Sörestedt (båda s)
Turist- och rekreationspolitikens sociala mål

Mot.
1988/89
Kr503-505

Debatten om de sociala utgångspunkterna för svensk turist- och rekreationspolitik, i fortsättningen kallad "social turism", tog fart i samband med att 1969 års turistkommitté 1973 presenterade sitt betänkande. Därefter har riksdagen vid upprepade tillfällen slagit fast att

"samhällets insatser på rekreations- och turistområdet måste utformas så att de kan komma alla till godo och bidra till att minska existerande sociala och ekonomiska hinder för att utnyttja de resurser för turism och rekreation som finns i Sverige".

Senast gjordes detta under behandlingen av 1984 års turistpolitiska proposition samt under våren 1988. Med stor tillfredsställelse noterar vi i årets budgetproposition att industriministern slår fast att det är hans "bestämda uppfattning att detta mål även framledes skall ha stor tyngd i turistrådets arbete". Det råder således inga meningsmotsättningar mellan Sveriges riksdag och dess regering.

Däremot måste vi med beklagande konstatera att det sedan årtal fastlagda turist- och rekreationspolitiska målet i mycket liten utsträckning har omvandlats i praktisk politik. Efter 1984, när Sveriges turistråd fick huvudansvaret även för den sociala turismen, har mycket litet gjorts för att uppfylla målen. Turistpolitisk forskning har visat hur turistnäringens lönsamhet och inte människan har satts i centrum, och hur hinderproblematiken har omdefinierats från de av riksdagen påtalade sociala och ekonomiska hindren, till de politiskt-administrativa hinder som turistbranschen möter. Helt logiskt med denna bortorientering från de sociala målen har slutligen turismbegreppet bytts mot "besöksnäringen". Sveriges turistråd har förvandlat sig själv till ett branschorgan för svensk besöksnäring i stället för att vara ett redskap för statsmakternas uttalade önskan att använda turist- och rekreationspolitiken i ett *fördelningspolitiskt* syfte.

Att denna slutsats stämmer visar Sveriges turistråd själv i sin redovisning av det regeringsuppdrag rådet fick sommaren 1988. I "Plan för hur turistrådets ansvar för de sociala målen för turist- och rekreationspolitiken skall fullföljas" visas hur litet turistrådet har gjort i detta avseende. Att förbättra möjligheterna för breda folkgrupper till turism och rekreation tycks snarast vara en ny marknadsföringsåtgärd för att underlätta uppfyllandet av de ekonomiska målen. Huvudansvaret för den sociala turismen tycks turistrådet vilja lägga på kommun och landsting. Det är gott och väl att dessa ägnar sig åt en rekreationspolitik med fördelningspolitisk profil, men vad vi i

riksdagen diskuterar är hur de *statliga* resurserna skall användas. Den slutsats man måste dra av turistrådets redogörelse är att endast småsummor av dessa används för att uppfylla de sociala målen.

Vad är då "social turism"? Definitionen är diffus, det kan vi hålla med om, men i den svenska debatten har framför allt pekats på folkrörelsernas viktiga roll i turist- och rekreationspolitiken. Internationellt är debatten om "social turism" betydligt intensivare och innehållsrikare. Arthur Haulot, generalsekreterare för den internationella byrån för social turism i Bryssel, har uttryckt saken så här: "Det står klart att det mänskliga behovet av fritid och rekreation för de ekonomiskt svaga grupperna, aldrig kan tillåtas bli en ny exploateringskälla för de grupper, vars motiv endast är att öka profiten och som enbart betraktar detta mänskliga behov som en ny vara... Den sociala turismen måste tas för vad den är – inte en önskan hos miljoner människor, att själva få uppleva jordens naturskönhet och den stimulans och glädje som upptäckandet och avkopplingen kan ge varje individ."

Detta sätt att beskriva de sociala målen ligger i linje med vad dåvarande jordbruksministern Svante Lundkvist skrev i sin turistpolitiska proposition 1975, där han underströk att det var "människans behov av rekreation" som skulle sättas i centrum för turistpolitiken och inte "behovet av sysselsättning eller producentens – turistnäringens – intressen". Frågan om social turism har inget med socialvård att göra. Det handlar om den *vanliga* människans behov av rekreation och avkoppling, av stimulans och nya upptäckter både i naturen och i social samvaro med andra människor.

Det här står alldeles uppenbart inte klart för alla. Och kanske är detta inte så konstigt. Marknadsföring, branschutveckling, lokaliseringmönster, ekonomisk bärkraft, är uttryck som rikligt förekommer i turistrådets anslagsframställningar och verksamhetsberättelser. Men begrepp som "alternativturism", "mjukturism", "ansvarsfull turism" m.m. förekommer sällan. I den internationella debatten däremot, är dessa uttryck vanligt förekommande. Vi har i Sverige helt enkelt en *ensidig* debatt, som begränsar sig till besöksnäringens ekonomiska bekymmer. Denna *ensidighet* måste brytas. Vi måste få en levande debatt om turist- och rekreationspolitikens innehåll, nu när målen lagts fast av riksdag och regering.

För att åstadkomma detta vill vi föreslå följande. Den typ av projekt som LO och turistrådet har ansökt om medel för, är ett utmärkt exempel på ett steg i rätt riktning. Fler projekt av den typen måste till. I årets budget har statsrådet ökat anslaget för försöksverksamheten. Detta är utmärkt men otillräckligt. Våren 1988 fick Sveriges turistråd ett särskilt anslag på 25 milj. kr. per år för ett treårigt marknadsföringsprogram. Därmed borde ytterligare resurser kunna frigöras från turistrådets övriga anslag till att utveckla arbetet med de sociala målen och för att minska de *sociala och ekonomiska* hindren.

Dessa nya resurser kan t.ex. ge utrymme för utvecklingsarbete inom folkrörelser, kyrkor och ideella föreningar, samt stimulera till ny kunskap och debatt kring den sociala turismens uppbyggnad i Sverige och andra länder.

Hemställan

Mot. 1988/89

Kr503

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i
motionen anförts om turist- och rekreationspolitikens sociala mål.

Stockholm den 20 januari 1989

Bengt Silfverstrand (s)

Birthe Sörestedt (s)